॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ इतिशांति०मोक्ष०नै०भा०त्रयोविंशत्यधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २२३ ॥ ॥४॥ ॥५॥ पुनरिति प्रव्याहारायप्रकृष्टोक्तये ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥४॥५॥

इदंखरत्वंनापराधादपितुकालपर्ययादित्यर्थः ॥ ६ ॥ जीवितंजीवत्यनेनेतिलिंगं शरीरंस्थूलं जात्यास्वभावेन देहाःस्थूलसूक्ष्मभेदेनद्विविधाःवृणजलायुकान्यायेनमरणेपिलिंगस्यस्थूलदेहांतरसंगतेरपरिहृतत्वात् स्थूलवल्लिंगमप्यन्नेनाप्याय्यते अन्नमयंहिसोम्यमनआपोमयःप्राणस्तेजोमयीवागितिश्रुतेः विनश्यतःमोक्षे अयमर्थः स्थूलसूक्ष्मदेहधर्मैःगर्दभत्वाशनायादिमत्त्वप्रभृतिभिर्दृश्यैर्द्रष्टाहंततोविविक्तमा

नत्वेतदनुरूपंतेयशसोवाकुलस्यच ॥ समृद्धार्थोसमृद्धार्थंयन्मांकत्थितुमिच्छसि ॥ २८ ॥ नहिदुःखेषुशोचंतेनप्रहृष्यंतिचर्धिषु ॥ कृतप्रज्ञाज्ञानतृप्ताःक्षांताः संतोमनीषिणः ॥ २९ ॥ त्वंतुप्राकृतयाबुद्ध्यापुरंदरविकत्थसे ॥ यदाहमिवभावीस्यास्तदानैवंवदिष्यसि ॥ ३० ॥ इतिश्रीमहाभारतेशांति०मोक्ष०प०बलिवासवसंवादोनामत्रयोविंशत्यधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २२३ ॥ ॥ ४ ॥ ॥ ५ भीष्मउवाच पुनरेवतुतंशक्रःप्रहसन्निदमब्रवीत् ॥ निःश्वसंतंयथानागंप्रव्याहारायभारत ॥ १ ॥ शक्रउवाच यत्तद्यानसहस्रेणज्ञातिभिःपरिवारितः ॥ लोकान्प्रतापयन्सर्वान्यास्यस्मानवितर्कयन् ॥ २ ॥ दृष्ट्वासुकृपणांचेमामवस्थामात्मनोबले ॥ ज्ञातिमित्रपरित्यक्तःशोचस्याहोनशोचसि ॥ ३ ॥ प्रीतिंप्राप्यातुलांपूर्वंलोकांश्चात्मवशेस्थितान् ॥ विनिपातमिमंबाल्यंशोचस्याहोनशोचसि ॥ ४ ॥ बलिरुवाच अनित्यमुपलक्ष्येहकालपर्यायधर्मतः ॥ तस्माच्छक्रनशोचामिसर्वंत्वेवेदमंतवत् ॥ ५ ॥ अंतवंतइमेदेहाभूतानांचसुराधिप ॥ तेनशक्रनशोचामिनापराधादिदंमम ॥ ६ ॥ जीवितंचशरीरंचजात्यैवसहजायते ॥ उभेसहविवर्धेतेउभेसहविनश्यतः ॥ ७ ॥ नहीदृशमहंभावमवशःप्राप्यकेवलं ॥ यदेवमभिजानामिकाव्यथामेविजानतः ॥ ८ ॥ भूतानांनिधनंनिष्ठास्रोतसामिवसागरः ॥ नैतत्सम्यग्विजानंतोनरामुह्यंतिवज्रधृत् ॥ ९ ॥ येत्वेवंनाभिजानंतिरजोमोहपरायणाः ॥ तेकृच्छ्रंप्राप्यसीदंतिबुद्धिर्येषांप्रणश्यति ॥ १० ॥ बुद्धिलाभात्तुपुरुषःसर्वंतुदतिकिल्बिषं ॥ विपाप्मालभतेसत्वंसत्वस्थःसंप्रसीदति ॥ ११ ॥ ततस्तुयेनिवर्ततेजायंतेवापुनःपुनः ॥ कृपणाःपरितप्यंतेतैरर्थैरभिचोदिताः ॥ १२ ॥ अर्थसिद्धिमनर्थंचजीवितंमरणंतथा ॥ सुखदुःखफलेचैवनद्वेष्मिनचकामये ॥ १३ ॥

त्मानंजानन्नव्याकुलीभवामीत्यर्थः ॥ ७ ॥ एतदेवाह नहीति ईदृशंभावंगार्दभंदेहंप्राप्याहंविवशोदेहधर्मैःपराभूतोनस्मीतियोजना एवंआत्मनोऽसंगत्वं ॥ ८ ॥ भूतानांस्थूलसूक्ष्माणां निधनंमरणं निष्ठाप रागतिःनत्वात्मनःनमुह्यंतीतिसंबंधः ॥ ९ ॥ मूढोनश्यतिअमूढस्तरतीत्याह द्वाभ्यांयेत्विति ॥ १० ॥ सत्वस्थःबुद्धिमान् संप्रसीदतिमोहजंकालुष्यंत्यजति ॥ ११ ॥ ततःसत्वान्निवर्तंते रजस्तमोभ्यामभिभूयंतइत्यर्थः अर्थैःकामादिभिः ॥ १२ ॥ स्वस्यतद्वैलक्षण्यमाहअर्थेति ॥ १३ ॥

Digitized by Google